

Ομιλία ΥΦΥΠΕΞ, κ. Σ. Κουβέλη, στην ημερίδα IENE με θέμα «Ενέργεια και Εξωτερική Πολιτική» (Υπ. Εξωτερικών, 09.11.09)

Αγαπητέ συνάδελφε Γιάννη Μανιάτη, κυρίες και κύριοι Πρόεδροι, κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Διευθυντά, κυρίες και κύριοι,

Κατ' αρχάς επιθυμώ να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια προς το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης για το έργο του και την δραστήρια παρουσία του στον χώρο της ενεργειακής πολιτικής.

Το ζήτημα της ενεργειακής πολιτικής συνδέεται αναπόσπαστα τα τελευταία χρόνια με θεμελιώδεις προκλήσεις:

Η ζήτηση για ενεργειακούς πόρους αυξάνεται με αλματώδεις ρυθμούς,

Σήμερα ακόμα, το επίπεδο ανάπτυξης και ευημερίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με αυτούς.

- εξασφάλιση της προμήθειας ενεργειακών πόρων
- αποσύνδεση βαθμού ανάπτυξης από κατανάλωση ενέργειας – εξοικονόμηση / νέες τεχνολογίες.

Η ενεργειακή πολιτική και η πολιτική προστασίας του κλίματος αποτελούν όψεις του ίδιου νομίσματος, που δεν είναι πλέον δυνατόν να τις αντιμετωπίζουμε χωριστά. Τις συνθέτουν τρεις βασικοί πυλώνες, ήτοι:

- η **ενεργειακή ασφάλεια** που είναι προφανώς ζήτημα προτεραιότητας για όλες τις χώρες. Σταθερός εφοδιασμός σε προσιτές τιμές είναι θέμα ζωτικής σημασίας για την οικονομία και τον τρόπο ζωής της κοινωνίας μας.
- η **διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας**.
- η **κλιματική αλλαγή και υπερθέρμανση του πλανήτη** που αντιμετωπίζεται πλέον σαν σοβαρότατο πρόβλημα που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης.

Οι δράσεις μας θα πρέπει να διέπονται από τέσσερις κατευθυντήριες γραμμές:

- **τον σταδιακό εμπλουτισμό του ενεργειακού της μίγματος και την διαφοροποίηση των προμηθειών της από άλλες μορφές ενέργειας**
- **την προώθηση νέων τεχνολογιών για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (αιολική, ηλιακή, γεωθερμία, βιομάζα)**
- **την εξοικονόμηση με αποτελεσματικότητα στην παραγωγή και τη χρήση**
- **την μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων**

Η Ελλάδα αναδεικνύεται, σταδιακά, σε ενεργειακό κόμβο στην ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.

Η διπλωματία της ενέργειας και κυρίως η διαχείριση των ενεργειακών θεμάτων θα πρέπει στο εξής να αποτελεί σημαντική διάσταση της ελληνικής διπλωματίας.

Έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές αλλαγές στο ενεργειακό γίγνεσθαι της Ελλάδος. Η προώθηση και υλοποίηση μεγάλων διεθνών έργων όπως

- η κατασκευή του πετρελαιαγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολης,
- ο ελληνoturκικός αγωγός φυσικού αερίου TGI-Interconnector και η μελλοντική υποθαλάσσια ελληνο-ιταλική προέκτασή του και τέλος
- η ελληνική-βουλγαρική-ρωσική συμφωνία για την κατασκευή του αγωγού SOUTH STREAM,

αναβαθμίζουν τη θέση της χώρας μας, καθιστώντας την σταδιακά εν δυνάμει ενεργειακό κόμβο.

- Δεν θα πρέπει, βεβαίως, να ξεχνάμε το ρόλο της ελληνικής ναυτιλίας, ο οποίος και στη μεταφορά ενεργειακών πόρων (όπως υγροποιημένο φυσικό αέριο -LNG- και πετρέλαιο) είναι καθοριστικός.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σημαντικότερος τομέας στον οποίον η Ελλάδα είναι ανερχόμενη δύναμη.

Η Ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική προβλέπει, ως γνωστόν, την επίτευξη ως το 2020 της μείωσης κατά 20% των εκπομπών του αερίου του θερμοκηπίου, την αύξηση κατά 20% της αποδοτικότητας και την χρήση 20% ΑΠΕ στην συνολική ενεργειακή κατανάλωση. Ο ρόλος των ΑΠΕ, τις οποίες η χώρα μας διαθέτει σε αφθονία, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικό για την επίτευξη του στόχου του 20-20-20. Η χώρα μας πρέπει να εκμεταλλευθεί αυτό το συγκριτικό της πλεονέκτημα δημιουργώντας τις συνθήκες, το θεσμικό πλαίσιο, το σχεδιασμό και τις υποδομές που θα επιτρέψουν την πλήρη αξιοποίησή του.

Η Ελλάδα πρέπει να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο στον τομέα της πράσινης διπλωματίας. Ως χώρα έχουμε δυνατότητες και τεχνογνωσία σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και πρέπει να αναπτύξουμε συνεργασία με πολλές και όμορες χώρες. Και όχι μόνο. Η Ελλάδα πρέπει να γίνει δύναμη πράσινης ανάπτυξης και σε πιο μακρινές περιοχές ώστε να τοποθετηθεί στον χάρτη σαν μια χώρα που συμμετέχει ενεργά στην καινούργια αναπτυξιακή φάση αυτού του κόσμου. Θα σας μεταφέρω την εμπειρία μου από το πρόσφατο ταξίδι μου στο Αζερμπαϊτζάν, όπου, πέρα από την συνεργασία των δύο χωρών στον ενεργειακό τομέα για την υλοποίηση του αγωγού φυσικού αερίου ITGI συζητήσαμε και την πρόθεση συνεργασίας από το Αζερμπαϊτζάν ώστε η Ελλάδα να είναι χώρα που θα εξαγει τεχνογνωσία και κατασκευαστική σε θέματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Το περιβάλλον και η πράσινη ανάπτυξη θα είναι ο τομέας που θα καθορίσει τις διεθνείς σχέσεις στην τρίτη χιλιετία. Η χώρα μας μπορεί να τοποθετηθεί στο διεθνή χάρτη σαν μια χώρα με οράματα, με αξιώσεις και με αποφασιστικότητα στην νέα οικονομική και αναπτυξιακή επανάσταση η οποία συντελείται μέσα από την χάραξη και την άσκηση μιας ολοκληρωμένης ενεργειακής πολιτικής.

Σε έναν μήνα θα λάβει χώρα στην Κοπεγχάγη η 15^η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή. Η προσέγγισή μας είναι ρεαλιστική, ξέρουμε ότι δεν θα υπάρξουν ριζικές αλλαγές. Ωστόσο θα έχουμε, ελπίζω, πολιτική συμφωνία – όχι νομικά δεσμευτική – που έχει σημασία για την «επόμενη ημέρα» καθ' όσον θα καταδεικνύει το πώς θα προχωρήσουν οι διαπραγματεύσεις στην συνέχεια. Θα έχουμε αντικρύσει κατάματα και αναδείξει προβλήματα τα οποία δεν έχουμε πλέον την πολυτέλεια να αγνοήσουμε, θέτοντας τα θεμέλια μιας νέας αρχής στην αντιμετώπιση του Πλανήτη μας ως ζώντος οργανισμού.

Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ενεργειακής Κοινότητας των χωρών της Νοτιανατολικής Ευρώπης, του 2005, αποτελεί μείζονα πολιτική πράξη, στην οποία η χώρα μας διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο, με απώτερο στόχο την ενσωμάτωση της στην εσωτερική αγορά ενέργειας της Ε.Ε.

Στο **τρίτο ενεργειακό πακέτο** το οποίο υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον περασμένο Ιούνιο προωθείται η συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο μεταξύ διαχειριστών συστημάτων μεταφοράς ενέργειας καθώς και ρυθμιστικών αρχών, έτσι **ώστε**

- να επιτευχθεί μια πιο ομοιογενής εσωτερική αγορά εντός της ΕΕ και
- να επιτυγχάνεται η αλληλοβοήθεια μεταξύ κρατών μελών σε περιπτώσεις κρίσης.

Από ελληνικής πλευράς, ευνοούμε την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας, μεταξύ άλλων και σε θέματα ενέργειας, γεγονός το οποίο η χώρα μας απέδειξε και εμπράκτως εφοδιάζοντας με φυσικό αέριο τη Βουλγαρία τον περασμένο Ιανουάριο κατά τη διάρκεια της κρίσης μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας.

Έχετε όλες τις ευχές μου για την επιτυχία του Συνεδρίου. Κλείνοντας, συγχαίρω εκ νέου τη δράση και το έργο του IENE, το οποίο ως εγνωσμένου κύρους οργανισμός θα συμβάλλει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στην προώθηση της στρατηγικής της ΕΕ.